

“Els nostres autors i directors teatrals tenen nivell europeu”

Salvador Sunyer, director de Temporada Alta-Festival de Tardor de Catalunya, pensa que el festival ha de passar de ser importador a ser exportador d'obres i produccions catalanes.

Temporada Alta - Festival de Tardor de Catalunya Girona/Salt ha obtingut el premi Max 2012 de noves tendències. Fundat i dirigit per Salvador Sunyer (Girona, 1957), Premi Nacional de teatre 2008 per la Generalitat de Catalunya, és un festival de referència per la seva fórmula de gestió. Promogut des de la iniciativa privada, compta, a banda del sector públic, amb el suport del sector privat, amb un club de mecenatge teatral propi, i s'ha caracteritzat pel fet de ser una plataforma de presentació i exhibició de les propostes més innovadores en les arts escèniques. Els darrers anys ha estès la influència a la Catalunya del Nord i també a Montpeller i a Tolosa de Llenguadoc.

—Com neix el festival Temporada Alta?

—Neix fa vint anys, un dia que vam dir de portar a terme una programació teatral petita, a Girona, amb el subtítol “Quatre espectacles divertidíssims”. Per a organitzar el festival fundem, amb dos amics més, la productora Bitó Produccions. Com que no hi havia diners, vam crear un club de mecenatge destinat a obtenir ajut de les empreses. No vam pas demanar diners als empresaris, sinó que compressin paquets d'entrades, al doble del preu que valien, i les repartissin entre els treballadors. A la llarga, el gran avantatge del club, a més de l'econòmic, va ser que molta gent de Girona i del voltant que no havia anat mai al teatre o no en tenia costum, es van convertir en espectadors habituals. I de més enllà, perquè, com que fèiem

produccions internacionals, va començar a venir gent de la Catalunya del Nord i de més enllà, de l'arc Montpeller - Tolosa de Llenguadoc, sobretot d'encà que subtitulem els espectacles en francès, a més de fer-ho en català.

—Però fa vint anys ja hi havia democràcia i autonomia. Joaquim Nadal era l'alcalde de Girona i Jordi Pujol, president de la Generalitat de Catalunya, amb un Departament de Cultura que tenia diners per a reparar. Els havia passat per alt d'impulsar el teatre, a Girona?

—Crec que se'n feia poc. En tot cas, nosaltres creïem que se'n feia poc. I que se'n podia fer bastant més. I d'aquí va sorgir la idea de fer-ne, encara que fos en un espai petit. Cal dir que l'Ajuntament de Girona ens va donar suport, ja hi va participar des del primer moment, amb una quantitat que no era grossa, però tampoc petita. La Generalitat va trigar més a entrar-hi. Fa uns tretze anys, ben bé. L'últim any que era conseller en Vilajoana.

—Primer amb grups de la zona?

—No. Dels quatre grups inicials només un era de la comarca, el Talleret de Salt. Els altres eren de Vic i de Barcelona.

—Ja éreu ambiciosos, ja somniàveu a fer coses grosses, aquell primer any?

—La veritat és que no. Quedaria molt bé dir ara que teníem un gran projecte, que ja sabíem que acabaríem fent això que hem fet, però no és així. La idea inicial era només de muntar una pro-

gramació que fes que els espectacles es poguessin veure més dies a Girona. Mai no havíem pensat que podríem fer això que hem fet aquests darrers anys. Sí que mantenim una pràctica inicial: cada tres o quatre anys ens reunim per a demanar-nos quin és l'esglaó que cal pujar. Ara potser haurem de preguntar-nos quin esglaó baixarem.

—Quin va ser el primer esglaó que vàreu pujar?

—Portar produccions de l'estranger. I en això sí que hi havia una petita punta d'ambició, perquè les companyies de fora només venien al Grec i al Mercat de les Flors. És a dir, a Barcelona. Però nosaltres pensàvem que en un país normal hi ha d'haver diversos centres que acullin espectacles internacionals. I per què no en fèiem un nosaltres? I vam començar a portar espectacles de Philippe Genty, i fins i tot Peter Brook, per a dir-ne dos de destacats.

—I els dies del festival van anar creixent any rere any?

—Primer era només a l'octubre, amb quatre espectacles, un per setmana. Fins que arriba als dos mesos i mig, pràcticament. Té l'estructura dels festivals de tardor europeus dels països que considerem civilitzats com n'hi ha a París o a Roma, que són festivals llargs i primers, per a dir-ho d'alguna manera. Festivals que convoquen algunes de les grans coses estrangeres amb algunes de les del país. Aquesta és la idea. A Barcelona ja hi havia hagut un festival de tardor, durant tres o quatre anys, però va desaparèixer.

—Es podran mantenir els dos mesos i mig, enguany?

—Gairebé. Només en retallarem una setmana. Començarà el 4 d'octubre i s'acabarà l'11 de desembre.

—Quin any vàreu fer el cim, és a dir, vàreu arribar a dos mesos i mig?

“En el món teatral, com en el literari en general, tot són minories, però si pots sumar minories fas un públic ampli”

Salvador Sunyer és el director, i un dels fundadors, del festival Temporada Alta de Girona-Salt, premi Max 2012 de noves tendències.

—L'any passat va ser el festival, en mida, de segur, el més gros. I en nivell, crec que també. Per tant, penso que ara toca inventar-nos una altra cosa. Sobretot perquè l'any passat va ser el tercer i darrer d'un projecte europeu de fort abast, subvencionat en ferm per la Comunitat Europea, en col·laboració amb el teatre de Perpinyà. El projecte era fer una certa capital teatral europea a Girona-Perpinyà, és a dir, al mig del triangle Montpeller-Tolosa-Barcelona, que pogués interessar els espectadors que es troben a la zona d'influència d'aquestes tres ciutats. Amb programacions conjuntes. És a dir, el teatre Archipel de Perpinyà i els dotze de Girona-Salt feien una programació com si fossin un sol teatre. La gent de Barcelona i de Girona anaven a Perpinyà a veure teatre, i a la inversa. Era l'ajut més important donat per la Comunitat Europea a un projecte cultural transfronterer, quatre milions d'euros. El projecte es deia Escena Catalana Transfronterera. I tant servia per a ajudar el festival com per a fer produccions concretes. Aquest ha estat, per exemple, el cas de *Canigó*

de Verdaguer, que, a més de Perpinyà i Girona, s'ha vist a Barcelona, al TNC, i a més ciutats. El TNC també ha contribuït en la producció. En unes altres ocasions, ho ha fet el Lliure.

—I ara què passarà?

—Cal mantenir la relació amb Perpinyà, que fa de portaveu de la francofonia, encara que els diners de la Comunitat Europea s'hagin acabat i no puguem optar a cap més ajut fins el 2014. I també la relació amb els festivals europeus. Nosaltres creiem en la idea que Catalunya té ara una dramàtúrgia textual similar al nivell de les grans literatures europees, i de direcció també estem molt bé. Per tant, hem de fer que les coses d'aquí es puguin veure a fora. Continuarem treballant conjuntament amb Perpinyà, fent coproduccions. Enguany, algun espectacle de Temporada Alta es farà a Perpinyà. Vol dir que l'espectador que el vulgui veure haurà d'anar a Perpinyà perquè no es farà a Girona ni a Salt. M'agrada dir que durant el franquisme els catalans del sud anàvem a Perpinyà a veure pel·lícules prohibides a casa nostra i ara,

en aquests moments que desplaçar-s'hi és més fàcil, hem d'intentar que sigui normal que la Catalunya del nord i la del sud es visitin per a veure espectacles internacionals de primer nivell. I a Perpinyà, jo que hi he hagut d'anar molt i sóc de mena pessimista, i això de la llengua ho veia com una cosa absolutament perduda, ara hi veig un bri d'esperança, perquè la cosa catalana es comença a associar a la cosa moderna, avançada, de futur, no tan sols a la cosa folklòrica.

—Pot ser que gràcies a Temporada Alta gent de la Catalunya del Nord hagi vist per primera vegada espectacles teatrals en català, ja sigui a Perpinyà o a Girona-Salt?

—Sí. Segur. I el primer que molts devien veure va ser un Racine, la *Freda*, en la magnífica traducció de Modest Prats, una versió que va publicar Quaderns Crema. Es va veure a la plaça del Castell dels Reis de Mallorca, de Perpinyà, ja fa deu anys.

—Però ara, sense els ajuts europeus i amb les retallades, com afronteu el futur més immediat?

—El futur no serà fàcil, però hem d'intentar que a la llarga puguem considerar que el canvi ens haurà anat bé. Què farem? D'entrada, és important no perdre de vista què volem que sigui el festival, un festival europeu sòlid corresponent a un país que hauria de ser sòlid. És a dir, amb una producció internacional bona, coproduint i estrenant coses del país amb vocació de sortir a fora. No hi haurà tants espectacles, això segur. Però, no havent-n'hi tants, hem de procurar que serveixi perquè siguin més ben triats. Si coses de l'escena catalana, tant d'autoria com de direcció, volem que surtin a fora, si volem que el festival sigui exportador, n'hem de presentar menys però més ben triades, al costat de les grans produccions estrangeres, perquè els professionals del món que vénen a Girona, al festival, s'enamoren de les nostres creacions. El festival, en termes econòmics, ha estat molt importador, i ara cal que passi a ser exportador. Ho pot ser perquè, com he dit suara, els nostres autors i els nostres directors tenen un gran nivell. Un fet curiós. Quan vas a París, al carrer de l'Odéon, on hi ha les llibreries de teatre, hi veus més llibres de dramaturgs catalans que no pas en llengua espanyola, inclosos els llatinoamericans.

—Quin tant per cent d'espectacles deixareu de fer?

—Un 30%, aproximadament, el tant per cent que baixarà el pressupost. L'any passat n'hi va haver 94 i enguany n'hi haurà una seixantena llarga. Tant d'aquí com de fora. Però no deixarà de ser un festival llarg i prim; només es reduirà una setmana, com he dit.

—Ara com es reparteix, el finançament?

—La part més grossa és la venda d'entrades. L'any passat aquesta partida va ser des 850.000 euros. La segona partida més important és l'ajut de l'empresa privada, que va ser de 550.000 euros i que surten d'aquell club de mecenatge, encara. La tercera és de la Generalitat, que va ser de 530.000 o 540.000 euros, i la quarta, de l'Ajuntament de Girona, 300.000. Després ja baixem als ajuts més petits, com el del Consell Comarcal, de poc més de 10.000 euros. En vint anys hem passat d'un pressupost d'un milió de pessetes a tres milions d'euros.

El director del festival de Girona-Salt va rebre el Premi Nacional de teatre el 2008.

—La crisi empresarial i comercial no ha afectat els diners obtinguts gràcies el club de mecenatge?

—No gaire. Curiosament, l'any passat les aportacions van pujar una mica més respecte a l'any anterior, el 2010, perquè van augmentar les empreses que van ajudar-nos, que van arribar a la setantena. Sobretot perquè les empreses petites són molt arrelades al Gironès i aguanten. La crisi ha afectat sobretot les empreses grosses. Enguany, *chi lo sa!*

—De quins ajuts parlem?

—Són molt variats. Des d'un de 140.000 euros a molts de 600, per empresa.

—El públic hi ha influït gaire, en la programació, pel que fa a la combinació de l'obra més comercial amb la més avantguardista o minoritària?

—A l'hora de programar els espectacles partim de la idea que no hi ha un tipus de públic, ni cap de majoritari, sinó públics molts diferents, com passa en tot fet cultural, tot fet literari, teatral o no. Per tant, sempre farem coses comercials, populars o divertides, però amb la idea que cada any cal donar una mica més de pes a obres aparentment difícils, poc convencionals o innovadores, o de companyies estrangeres desconegudes del gran públic. És a dir, cada any mirem de pujar un esglaó. Penso que la varietat ens funciona bastant. L'any passat hi havia des d'espectacles infantils a dansa contemporània, o un recital dels sonets de Shakespeare, i també espectacles pensats per a immigrants. Tot són

minories. I quan sumes minories fas un públic ampli. Penseu que a Girona-Salt hi viuen uns 120.000 habitants i l'any passat es van vendre 65.000 entrades, comprades, cal dir-ho, entre la gent de Girona-Salt i la de fora, catalans i no catalans. A més, també ens vénen colònies d'estrangers establertes a casa nostra. Vam fer un *Uncle Vania* representat per una gran companyia russa i al teatre hi havia molts russos. I una *Tempesta* feta per ucraïnesos va convocar molts ucraïnesos. I gent de la immigració, com magribins o subsaharians, ja fa quatre o cinc anys que troben espectacles dels seus països o cultures i ens vénen a veure. Per cert, que als magribins la manera d'accedir-hi, d'informar-los, és a través de TV Morocco. I als subsaharians, a través dels missatges de mòbil que les associacions envien als seus associats. Subsaharians que poden venir fins i tot de Tolosa. Els ucraïnesos i russos no sabem com se'n van assabentar.

—Cada vegada s'adapten més obres narratives i poètiques al teatre. A Temporada Alta ho heu constatat. Quines són les causes d'aquest fenomen?

—Hi ha dues raons. Una és internacional. És un fenomen habitual als teatres europeus. I una altra és específicament nostra. Tenim pocs textos històrics del teatre català que s'aguantin bé avui i, en canvi, tenim bons poetes i bons narradors.

Lluís Bonada